

คู่มือปฏิบัติงานการรับเป็นพินัย (ฉบับย่อ)

เทศบาลตำบลศรีธาตุ

ครอบคลุมตั้งแต่ ตรวจพบ -> แจ้งความผิด -> รับสารภาพ -

> ติดตามหนี้ -> ส่งอัยการ

ครบวงจรงานสาธารณสุข

คู่มือปฏิบัติงานการปรับเป็นพินัย (ฉบับย่อ) – เทศบาลตำบลศรีธาตุ

การปรับเป็นพินัยตาม [พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕](#) เป็นกระบวนการที่นำมาใช้แทนโทษปรับทางอาญาในกฎหมายสาธารณสุข สำหรับเทศบาลตำบลศรีธาตุ สามารถสรุปคู่มือปฏิบัติงานฉบับย่อได้ดังนี้:

๑. อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่

- **เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจปรับ:** ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๖ เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือข้าราชการ/พนักงานส่วนท้องถิ่น **ระดับชำนาญการขึ้นไป** มีอำนาจสั่งปรับเป็นพินัยในความผิดที่มีโทษปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท
- **กรณีโทษเกิน ๑๐,๐๐๐ บาท:** ต้องดำเนินการในรูปแบบ **องค์คณะ** ประกอบด้วยหัวหน้าองค์คณะ ๑ คน และสมาชิกอีกไม่น้อยกว่า ๒ คน

๒. ขั้นตอนการพิจารณาปรับเป็นพินัย

๑. **พบการกระทำผิด:** เจ้าหน้าที่ตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐาน
๒. **แจ้งข้อกล่าวหา:** ออก **หนังสือแจ้งข้อกล่าวหา (พินัย ๕)** เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงหรือยอมรับสารภาพภายในระยะเวลาที่กำหนด (ปกติ ๑๕-๓๐ วัน)
๓. **การพิจารณา:** หากผู้ถูกกล่าวหาไม่โต้แย้งหรือรับสารภาพ เจ้าหน้าที่พิจารณากำหนดค่าปรับโดยคำนึงถึงความรุนแรง พฤติการณ์ และสถานะทางเศรษฐกิจ
๔. **ออกคำสั่งปรับ:** ออก **คำสั่งปรับเป็นพินัย** และแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาชำระค่าปรับภายใน ๓๐ วัน

๓. การบังคับกรณีไม่ชำระค่าปรับ

- หากผู้ถูกกล่าวหาปฏิเสธหรือเพิกเฉยไม่ชำระค่าปรับ ให้เจ้าหน้าที่สรุปสำนวนส่ง **พนักงานอัยการ** เพื่อฟ้องคดีต่อศาลต่อไป
- ผู้ยากจนสามารถยื่นคำร้องขอ **ทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ** ได้

๔. ผลของกฎหมาย

- การปรับเป็นพินัย **ไม่ถึงเป็นโทษอาญา** และไม่มี การบันทึกประวัติอาชญากรรม
- คดีสิ้นสุดเมื่อมีการชำระค่าปรับครบถ้วน หรือผู้กระทำผิดเสียชีวิต

เอกสารอ้างอิงเพิ่มเติม:

- คู่มือการปฏิบัติงานการปรับเป็นพินัย (ฉบับเต็มโดยคณะกรรมการกฤษฎีกา)
- [ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยฯ พ.ศ. ๒๕๖๖](#)

ตารางสรุปฐานความผิดและอัตราค่าปรับเป็นพินัย (พบบ่อย)

ประเภทความผิด	ฐานความผิด (สรุป)	อัตราโทษปรับเป็นพินัย (ไม่เกิน)
เหตุรำคาญ	ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้ระงับเหตุรำคาญ (ม.๒๘)	๕,๐๐๐ บาท (และปรับรายวันไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท)
กิจการที่เป็นอันตราย	ประกอบกิจการโดยไม่มีใบอนุญาต หรือไม่แจ้งต่อเจ้าพนักงาน (ม.๓๓)	๕๐,๐๐๐ บาท
ตลาด/สถานที่สะสมอาหาร	จัดตั้งตลาดหรือสถานที่จำหน่าย/สะสมอาหารโดยไม่มีใบอนุญาต (ม.๓๔/๓๘)	๕๐,๐๐๐ บาท
การจัดการมูลฝอย	ทิ้งสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอยในที่สาธารณะ หรือไม่ปฏิบัติตามเทศบัญญัติ	๒,๐๐๐ - ๑๐,๐๐๐ บาท (แล้วแต่กรณี)
การจำหน่ายสินค้า	จำหน่ายสินค้าในที่สาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาต (ม.๔๑)	๒,๐๐๐ บาท

แนวทางการกำหนดค่าปรับ (Criteria for Fining)

ตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ เจ้าหน้าที่ของเทศบาลต้องพิจารณา ๓ ปัจจัย ดังนี้:

๑. ความร้ายแรงของผลกระทบ: เช่น ส่งกลิ่นเหม็นรบกวนคนจำนวนมาก หรือเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรค
๒. เจตนา: ทำผิดครั้งแรก (เน้นตักเตือน/ค่าปรับต่ำ) หรือทำผิดซ้ำซาก (ปรับอัตราสูง)
๓. สถานะทางเศรษฐกิจ: หากผู้กระทำผิดยากจน สามารถพิจารณาปรับในอัตราต่ำสุด หรือให้ทำงานบริการสังคมแทนได้ตาม ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ขั้นตอนส่งต่อสำนวน

- หากจ่ายค่าปรับ: คดีสิ้นสุด บันทึกข้อมูลลงในระบบ
- หากไม่จ่ายภายใน ๓๐ วัน: รวบรวมหลักฐานและสำนวนส่ง อัยการจังหวัดอุดรธานี ภายใน ๑๕ วัน หลังจากครบกำหนด เพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาล

แบบหนังสือแจ้งข้อกล่าวหาการปรับเป็นพินัย (พินัย ๕)

(ร่าง) หนังสือแจ้งข้อกล่าวหาการปรับเป็นพินัย

ที่ อต ๕๔๔๐๓ / (ที่ทำการเทศบาลตำบลศรีธาตุ)

วันที่ เดือน พ.ศ.

เรื่อง แจ้งข้อกล่าวหาว่าท่านได้กระทำความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

เรียน (ชื่อผู้ถูกกล่าวหา)

ตามที่เจ้าพนักงานสาธารณสุข เทศบาลตำบลศรีธาตุ ได้ตรวจสอบพบว่า เมื่อวันที่ เดือน

พ.ศ. เวลา น. ท่านได้กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ณ บริเวณ

..... โดยมีพฤติการณ์คือ

..... (ระบุพฤติกรรม เช่น ประกอบกิจการโดยไม่มีใบอนุญาต หรือไม่ระงับเหตุรำคาญตามคำสั่ง)

การกระทำดังกล่าวเข้าข่ายเป็นความผิดทางพินัยตาม **พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา**

..... ซึ่งมีโทษปรับทางพินัยไม่เกิน บาท

อาศัยอำนาจตาม **พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕** จึงแจ้งให้ท่านทราบถึงสิทธิดังนี้:

๑. ท่านมีสิทธิ **ชี้แจงข้อเท็จจริง หรือยื่นพยานหลักฐาน** เพื่อแก้ข้อกล่าวหาต่อเจ้าหน้าที่ ณ สำนักงานเทศบาลตำบลศรีธาตุ ภายใน **๑๕ วัน** นับแต่วันที่ได้รับหนังสือฉบับนี้
๒. ท่านมีสิทธิ **ยอมรับข้อกล่าวหาและชำระค่าปรับ** ตามที่เจ้าหน้าที่จะกำหนด ซึ่งจะทำให้ความเป็นคดีพินัยสิ้นสุดลง
๓. หากท่านเป็นผู้มีรายได้น้อย หรือมีเหตุจำเป็นอื่น ท่านมีสิทธิร้องขอต่อเทศบาลเพื่อ **ผ่อนชำระค่าปรับ** หรือขอ **ทำงานบริการสังคมแทนค่าปรับ** ได้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการภายในกำหนดเวลาดังกล่าว หากพ้นกำหนดเทศบาลจำเป็นต้องดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ).....

(.....)

ตำแหน่ง

เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย / เจ้าพนักงานท้องถิ่น

ขอแนะนำเพิ่มเติมสำหรับเจ้าหน้าที่:

- การส่งหนังสือควรส่งโดย **ไปรษณีย์ตอบรับ** หรือ **ส่งมอบต่อหน้า** โดยมีพยานลงชื่อรับทราบ เพื่อใช้เป็นหลักฐานประกอบสำนวนหากต้องส่งเรื่องให้ อัยการจังหวัดอุดรธานี
- สามารถศึกษาขั้นตอนการจัดทำสำนวนเพิ่มเติมได้ที่ คู่มือการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

บันทึกการรับสารภาพและยินยอมชำระค่าปรับเป็นพินัย เพื่อให้เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลศรีธาตุใช้จบเรื่องใน
ขั้นตอนของเจ้าหน้าที่ (กรณีผู้กระทำผิดยอมรับสารภาพ)

บันทึกคำให้การและยินยอมชำระค่าปรับเป็นพินัย

ทำที่ เทศบาลตำบลศรีธาตุ

วันที่ เดือน พ.ศ.

บันทึกฉบับนี้ทำขึ้นเพื่อเป็นหลักฐานว่า ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว)
อายุ ปี บัตรประจำตัวประชาชนเลขที่ อยู่บ้านเลขที่
หมู่ที่ ตำบล อำเภอ จังหวัด
ข้าพเจ้าได้รับทราบข้อกล่าวหาจากเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย ในความผิดฐาน
ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา

โดยข้าพเจ้าขอให้การ ดังนี้:

๑. ข้าพเจ้า ยอมรับสารภาพ ว่าได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหาจริง โดยมีพฤติการณ์คือ

.....
.....

๒. ข้าพเจ้าได้รับทราบสิทธิในการต่อสู้คดีแล้ว แต่ประสงค์จะให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการปรับเป็นพินัยเพื่อให้คดี
สิ้นสุดลงในชั้นเทศบาล

๓. ข้าพเจ้ายินยอมชำระค่าปรับเป็นพินัย เป็นจำนวนเงิน บาท
(.....) ตามที่เจ้าหน้าที่กำหนด

๔. ข้าพเจ้าตกลงจะชำระค่าปรับดังกล่าว ณ งานการคลัง เทศบาลตำบลศรีธาตุ ภายในวันที่ เดือน
..... พ.ศ. (ไม่เกิน ๓๐ วันนับแต่วันนี้)

ข้าพเจ้าได้อ่านและเข้าใจข้อความในบันทึกนี้โดยตลอดแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

ลงชื่อ..... ผู้กระทำความผิด
(.....)

ลงชื่อ..... เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจปรับ/ผู้บันทึก
(.....)

ลงชื่อ..... พยาน
(.....)

ข้อควรระวังสำหรับเจ้าหน้าที่ (Practical Tips):

- **ใบเสร็จรับเงิน:** เมื่อผู้กระทำความผิดชำระเงินแล้ว ต้องออกใบเสร็จรับเงินตาม
ระเบียบ กระทรวงมหาดไทย และให้สำเนาไว้ในสำนวนคดี
- **คดีสิ้นสุด:** เมื่อชำระค่าปรับครบถ้วนแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ทำ **บันทึกรายงานสรุปคดี** เสนอผู้บริหารเพื่อ
ทราบและสั่งจำหน่ายเรื่องออกจากสารบบ การปรับเป็นพินัยตามระเบียบกฤษฎีกา

เพื่อให้ระบบงานของ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลศรีธาตุ มีความเป็นระเบียบและพร้อมรับการตรวจสอบ (Audit) นี้คือรูปแบบ ทะเบียนคุมคดีปรับเป็นพินัย (Logbook) ที่สรุปข้อมูลสำคัญตามระเบียบใหม่ครับ

ทะเบียนคุมคดีปรับเป็นพินัย - เทศบาลตำบลศรีธาตุ
(ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.)

ลำดับ	เลขที่สำนวน/ วันที่แจ้งข้อ กล่าวหา	ชื่อ-สกุล ผู้กระทำความ ผิด	ฐานความผิด (มาตรา)	จำนวน เงิน ค่าปรับ (บาท)	วันครบ กำหนด ชำระ (๓๐ วัน)	สถานะการ ดำเนินการ	หมายเหตุ
๑	๐๐๑/๒๕๖๗ (๑๐ ม.ค. ๖๗)	นาย ก. นาม สมมติ	เหตุรำคาญ (ม.๒๘)	๒,๐๐๐	๙ ก.พ. ๖๗	☒ ชำระ แล้ว (ใบเสร็จ เลขที่...)	คดีสิ้นสุด
๒	๐๐๒/๒๕๖๗ (๑๕ ม.ค. ๖๗)	ร้านอาหาร ข.	ไม่มี ใบอนุญาต (ม.๓๓)	๕,๐๐๐	๑๔ ก.พ. ๖๗	 รอ ดำเนินการ	อยู่ระหว่าง ระยะเวลา ๓๐ วัน
๓	๐๐๓/๒๕๖๗ (๒๐ ม.ค. ๖๗)	นาย ค. นาม สมมติ	ทิ้งขยะที่ สาธารณะ	๑,๐๐๐	๑๙ ก.พ. ๖๗	 ค้าง ชำระ	เตรียมส่งสำนวน ให้ อัยการ
๔	๐๐๔/๒๕๖๗ (๑ ก.พ. ๖๗)	นาง ง. นาม สมมติ	เหตุรำคาญ (ม.๒๘)	-	-	 บริการ สังคม	อนุมัติให้ทำงาน แทนค่าปรับ

แนวทางบริหารจัดการทะเบียน (Management Tips)

๑. การติดตาม (Tracking): เจ้าหน้าที่ควรตรวจสอบช่อง "วันครบกำหนดชำระ" ทุกสัปดาห์ หากพบรายที่ค้างชำระเกิน ๓๐ วัน ให้เตรียมสรุปสำนวนเพื่อส่งต่อให้ อัยการจังหวัดอุดรธานี ทันทีภายใน ๑๕ วัน
๒. การเก็บหลักฐาน: ทุกคดีในทะเบียนควรมีแฟ้มสะสมงาน (Folder) ที่ประกอบด้วย:
 - ภาพถ่ายขณะตรวจพบกระทำความผิด
 - สำเนาหนังสือแจ้งข้อกล่าวหา (พินัย ๕) + ใบตอบรับไปรษณีย์
 - บันทึกการรับสารภาพ (ถ้ามี)
 - สำเนาใบเสร็จรับเงิน
๓. การรายงานผล: สรุปยอดรวมจากทะเบียนนี้รายงานต่อ นายกเทศมนตรีตำบลศรีธาตุ ทุกรายไตรมาส ตามหลักการของ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

คู่มือและเอกสารชุดนี้ครบถ้วนสำหรับการเริ่มต้นปฏิบัติงานครับ หากต้องการให้ผม สรุปขั้นตอนการส่ง
สำนวนให้พนักงานอัยการ กรณีลูกหนี้ไม่ยอมจ่ายเงินเพื่อปิดจบกระบวนการทั้งหมด แจ้งได้เลยนะครับ!
เพื่อให้ครบถ้วนตามกระบวนการทางกฎหมาย นี่คือ ขั้นตอนและรายการเอกสารในการส่งสำนวนให้พนักงาน
อัยการ กรณีผู้กระทำความผิดไม่ชำระค่าปรับภายในกำหนด ๓๐ วัน เพื่อให้เทศบาลตำบลศรีธาตุส่งดำเนินคดี
ต่อที่ สำนักงานอัยการจังหวัดอุดรธานี

ขั้นตอนการส่งสำนวนคดีพินัยให้พนักงานอัยการ

๑. ตรวจสอบความครบถ้วนของระยะเวลา: เมื่อพ้นกำหนด ๓๐ วันนับแต่วันที่ผู้กระทำความผิดได้รับคำสั่ง
ปรับ และไม่มีการอุทธรณ์หรือชำระเงิน ให้เจ้าหน้าที่สรุปสำนวน ภายใน ๑๕ วัน
๒. จัดทำหนังสือนำส่ง: ออกหนังสือจากเทศบาลถึง พนักงานอัยการจังหวัดอุดรธานี เพื่อส่งเรื่องให้ฟ้อง
คดีต่อศาล
๓. รวบรวมพยานหลักฐาน (เอกสารที่ต้องแนบ):
 - บันทึกการตรวจพบการกระทำความผิด (เช่น รายงานการตรวจของเจ้าพนักงาน
สาธารณสุข)
 - ภาพถ่าย หรือหลักฐานเชิงประจักษ์ในที่เกิดเหตุ
 - สำเนาหนังสือแจ้งข้อกล่าวหา (พินัย ๕) และหลักฐานการส่ง (ใบตอบรับไปรษณีย์)
 - คำสั่งปรับเป็นพินัย ที่ออกโดยเทศบาล
 - บันทึกยืนยันการไม่ชำระค่าปรับ จากกองคลัง เทศบาลตำบลศรีธาตุ

(ร่าง) หนังสือส่งสำนวนคดีพินัย

ที่ อต ๕๔๔๐๓ / (ที่ทำการเทศบาลตำบลศรีธาตุ)

วันที่ เดือน พ.ศ.

เรื่อง ส่งสำนวนคดีพินัยให้พนักงานอัยการดำเนินการฟ้องคดีต่อศาล

เรียน พนักงานอัยการจังหวัดอุดรธานี

ด้วยเทศบาลตำบลศรีธาตุ ได้ดำเนินการปรับเป็นพินัยแก่ (นาย/นาง/นางสาว)

ในความผิดฐาน ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.

๒๕๓๕ มาตรา เป็นจำนวนเงิน บาท ตามคำสั่งปรับเลขที่ ลงวันที่

บัดนี้ ได้ล่วงเลยระยะเวลา ๓๐ วันที่ยกกฎหมายกำหนดแล้ว แต่ผู้ถูกกล่าวหาดังกล่าวยังไม่ได้ชำระ

ค่าปรับเป็นพินัยให้ครบถ้วนแต่อย่างใด อาศัยอำนาจตาม มาตรา ๒๘ แห่ง พ.ร.บ.ว่าด้วยการปรับเป็นพินัย

พ.ศ. ๒๕๖๕ เทศบาลตำบลศรีธาตุจึงขอส่งสำนวนพยานหลักฐานมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการฟ้องคดีต่อ

ศาล เพื่อบังคับตามกฎหมายต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ).....

(.....)

นายกเทศมนตรีตำบลศรีธาตุ

จุดที่ต้องระวังเป็นพิเศษ (Critical Checkpoint):

- **อายุความ:** การฟ้องคดีพินัยต้องดำเนินการภายในอายุความ (โดยทั่วไปคือ ๒-๕ ปี แล้วแต่ฐานความผิด) ตาม กฎหมายอาญา ที่นำมาอนุโลมใช้ ดังนั้นห้ามต้องสำนวนไว้ในห้องทำงานนานเกินไปครับ
- **การอุทธรณ์:** หากผู้กระทำความผิดมีการ **อุทธรณ์คำสั่ง** เข้ามา ต้องพิจารณาอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นก่อนส่งอัยการ

สรุป

รายงานการปรับเป็นพินัย (พ.ร.บ. ว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕) คือการเปลี่ยนโทษอาญาเล็กน้อย (ปรับสถานเดียว) มาเป็นโทษทางพินัยแทน โดยมีประโยชน์หลักคือช่วยให้ประชาชนไม่เสียประวัติอาชญากรรม ไม่ต้องติดคุกหรือกักขังแทนค่าปรับ ลดขั้นตอนกฎหมายที่ซับซ้อน และให้ความยุติธรรมที่เหมาะสมกับฐานะทางการเงินและข้อเท็จจริง

ประโยชน์ต่อผู้อ่านและประชาชนโดยรวม:

- **ไม่เสียประวัติอาชญากรรม:** การทำผิดเล็กน้อยจะไม่ถูกบันทึกเป็นประวัติอาชญากรรม ซึ่งมักเป็นอุปสรรคต่อการทำงานหรือชีวิตในภายหลัง
- **ลดโอกาสติดคุก:** ยกเลิกการกักขังแทนค่าปรับ ทำให้ผู้มีรายได้น้อยไม่ถูกจำกัดเสรีภาพเพียงเพราะไม่มีเงินจ่ายค่าปรับ
- **ลดภาระค่าใช้จ่าย:** ลดภาระค่าใช้จ่ายและเวลาในการต่อสู้คดี เพราะเจ้าหน้าที่รัฐดำเนินการพิจารณาโดยตรง ไม่ต้องผ่านกระบวนการศาลที่ยุ่งยาก
- **ยุติธรรมและยืดหยุ่น:** การกำหนดค่าปรับคำนึงถึงฐานะทางการเงิน ความจำเป็น และประโยชน์ที่ได้รับจริง
- **ผ่อนชำระได้:** มีช่องทางให้ผ่อนชำระค่าปรับได้ตามกฎหมาย

โดยสรุป รายงานนี้ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจสิทธิของตนเองภายใต้กฎหมายใหม่ ซึ่งเน้นการปรับเพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมมากกว่าการลงโทษเพื่อจำกัดเสรีภาพ
